

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

152. An Sacerdos excommunicatus celebrans committat duplex peccatum, sciens se teneri vinculo peccati, & censuræ? Et an iste Sacerdos, neque vt duo peccata, neque vt circumstantiam aggrauantem

...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

subindeque posita sufficiente dispositione, confert gratiam ex opere operato; quia manet adhuc Sacramentum cum efficacia sibi propria.

21. Et hæc omnia etiam notat, & docet P. Lugo de sacram. lib. 1. cap. 3. §. 5. n. 34. & 35. quæ quidem latius grata, & consolatoria Lecturibus fuisse roor.

Sup. hoc inf.
in tr. 2. lege
doctrinam §.
vl. Ref. 35.

13. Verum ex his facilius oritur resolutio alterius dubij, videlicet, an Sacerdos recipiens vnam partem Hostiæ in peccato, recipiat gratiam Sacramenti, si antequam alteram partem Hostiæ manducet per contritionem in gratiam constituatur.

14. Negatiuè responderi Bonacina de sacrament. disp. 4. §. 4. punct. 2. n. 4. negant Henriquez, Bonacina, Vasquez supra, nam hic iudicium sibi manducat ex Apostolo.

15. Non est autem æquum, vt quis per eandem refectionem pariat sibi iudicium, & gloriam. Quare Patres astant, huic Eucharistiam inutilem, & mortiferam esse, nec dignum reputant, vt ex vi receptionis initio sacrilegæ, vllus ei gradus gratiæ postea conferatur.

16. At ego adhæreo sententiæ affirmatiuæ, & idèd putat Leand. ubi sup. n. 17. in tali casu dictum Sacerdotem recipere fructum, & gratiam Sacramenti, siue per sumptionem secundæ partis hostiæ, siue per primam solam, aut simul cum secunda, si species nondum erant corruptæ. Ratio est, quia adhuc tunc Eucharistia habet vim conferendi gratiam ex opere operato; Ergo, cum alias Sacerdos sit sufficienter dispositus, verè eam conferret.

17. Et citat pro hac sententiâ Suarez, & Cornick, quibus ego addo Cardinalem Lugo de Euch. disp. 12. sect. 2. n. 64. eius Germanum Patrem Franeiscum Lugo de sacram. lib. 4. cap. 4. §. 8. n. 6. Castrum Palaum tom. 4. tract. 21. punct. 9. §. 1. n. 7. Palqual. loc. cit. num. 28. quia ait ille, quando sumitur secunda pars hostiæ, adhuc durat vsus Sacramenti.

18. Et hanc sententiam docet Trullench de sacrament. lib. 3. cap. 5. dub. 2. n. 2. & Dicastill. de sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 8. dub. 2. n. 26. Dicendum itaque, quod illæ particulæ, quæ denuò sumuntur, sunt gratiæ causatiuæ, & non inueniunt obicem in subiecto. Est autem ibi tunc verè sumptio corporis Christi. Quod autem prius fuerit impedimentum pro priori parte specierum, non sufficit, vt sit impedimentum pro posterioribus partibus, perinde atque in agentibus naturalibus; etiamsi initio applicationis agentis passum sit indispotum, deinde verè disponatur effectus ille, qui à prioribus partibus agentis erat causandus, causabitur postea eo ipso, quod passum incipiat esse dispositum.

19. Præterea si quis cum minori dispositione, simpliciter tamen sufficiente, accipiat primam partem Eucharistiæ crescat tamen dispositio, quando accipit sequentes, recipit maiorem gratiam ex opere operato. Ergo pari ratione, si quis sit simpliciter indispotus in prima, & pro secunda iam sit simpliciter dispositus, recipiat gratiam virtute secundæ. Ita ille.

20. Sed hic pro curiosis apponam difficultatem, an si Eucharistia poneretur in stomacho hominis miraculosè, sine eo quod intraret per oris manducationem, adhuc causaret gratiam?

21. Et negatiuè responderi P. Suarez in 3. p. tom. 3. disp. 63. sect. 7. ante 2. concl. Sed affirmatiuam sententiam tenet Eminentiſſ. Lugo de sacram. Euch. disp. 12. sect. 7. n. 115. vbi sic ait: Ego sanè non inueni adhuc rationem satis efficacem, contra eum qui concederet præ dictam sequelam, & admitteret quod si tunc ille homo sciret quid secum ageretur, & vellet recipere illud Sacramentum, reciperet quidem effectum sacra-

menti, quod proportio sibi naturalis suadere videretur, & ratio supra posita, quod scilicet manducatio sit mera conditio applicationis, quare si causa alio modo applicetur, non est cur non possit operari. Immo posset hoc ipsum confirmari ex factis miraculosis, quod à probatis Auctoribus narratur contigisse cuidam Comiti Gallo, iuxta Massiliam, qui dum esset morti proximus, & mala stomachi dispositione prohiberetur à communione Eucharistiæ, quam ardentè exoptabat, allatam sibi hostiam, & super stomachum positam, aperto diuinitus pectore suscepta, & statim obiit.

22. Quam historiam suppresso nomine, refert & approbat P. Salmeron tom. 9. in Euangel. tract. 3. ante 3. argum. in quo casu non videretur credibile. Sacramentum non habuisse effectum ex opere operato, vt quid enim eximius ille fauor, nisi ad communicandum fructum Eucharistiæ? Ita Lugo.

23. Vnde vttramque sententiam ego probabilium esse puto, & idèd cum Suarez consentit Cornick de sacram. q. 70. art. 1. dub. 2. n. 43. Et cum Cardinali adhaeret Leand. de sacram. tom. 2. tr. 7. disp. 11. §. 16. sed ego sententiam Patris Suarez, & Cornick habere vim magnam putarem, quando quis per respirationem non voluntariè, sed casu per nares, vel per os atraxisset in stomachum partem fragmentum particulæ; In his enim casibus tu cogita valde dubio si Eucharistia illi conferret gratiam. Quia ex constitutione Christi Eucharistia confert gratiam per manducationem, apertè hoc probat Suarez, & alij ex apertis verbis Sacre Scripturæ.

24. Sed iste talis qui per nares, vel os respirando atraxit fragmentum Hostiæ, non atraxit illud in stomachum actione comestitiua; ergo Minor probatur, nam si quis sumeret per nares partem aquæ, vel per os, v.g. mulsam per attractionem spiritus, iste talis non frangeret ieiunium naturale, sed posset se eam sinaxim sumere. Et rationem adducunt Doctores communiter, & ipsemet Cardinalis Lugo, quia tunc illa aqua, vel mulsam non intraret in stomachum per actionem comestitiuam, nec ille talis diceretur manducasse.

25. Ergo, & in casu nostro Eucharistia atrahitur respirando per nares, & per os non causaret gratiam, quia non descendit in stomachum per manducationem; idèd vt dixi, tu cogita: nam casus sunt certissimi, & à nullo Auctore pertractati.

RESOL. CLII.

An Sacerdos excommunicatus celebrans committit duplex peccatum, sciens se teneri vinculo peccati censuræ?

Et an ille Sacerdos neque vt duo peccata, neque vt circumstantiam aggrauantem eiusmodi circumstantiam confiteri teneatur? Ex p. 2. tr. 14. Ref. 22.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Homobonus de exam. Eccles. p. 1. tr. 4. cap. 16. §. 147. 106. fel. in sum. tom. 1. tr. 3. cap. 8. n. 88. Suarez in 3. p. tom. 3. disp. 66. sect. 1. concl. 1. Bonacina de sacram. disp. 4. §. 4. punct. 1. n. 34. cum Nugno, Henriquez, & aliis.

2. Sed contraria videtur etiam probabilis, quam tueretur Vasquez in 3. part. tom. 3. disp. 106. cap. 1. num. 6. quia talis Sacerdos excommunicatus celebrans, non facit contra duas obligationes specie distinctas, quia in hoc casu lex humana positiua prohibet idem, quod lege diuina prohibuitur erat ob eandem rationem, quam motiuam nominat, & ita eandem rationem, quam motiuam nominat, & ita prohibitio accedendi ad hoc sacramentum, intuitu

Religionis exhibetur. Ideo Sacerdos, neque ut duo peccata, neque ut circumstantiam aggravantem, eiusmodi circumstantias confiteri tenetur.

RESOL. CLIII.

An Sacrificium Missæ remittat peccata venialia ex opere operato?

Et an sit probabile Sacramentalia remittere peccata venialia? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 39.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Didacus Nugnus in 3. p. tom. 1. q. 83. art. 1. concl. 6. & hanc sententiam probabilem putat, licet contrariam tanquam probabiliorem teneat Ioan. de la Cruz in direct. conscient. part. 2. de sacrificio Missæ, q. 1. dub. 4. concl. 6. ubi sic asserit. Probabile est hoc sacrificium remittere peccata venialia ex opere operato infallibiliter, & ita docuit Fr. Gaspar de Mondrago in nostro insigni Collegio S. Gregorij Vallisoleiani; sed oppositum est probabilius, nam idem videtur esse de peccatis venialibus, ac de mortalibus. Nam etsi sacrificium Crucis habeat dictos effectus ex opere operato, tamen ex voluntate diuina variè per varia media applicatur; per Sacramenta enim applicatur ex opere operato, & infallibiliter, non sic verò per sacrificia. Ita la Cruz.

2. Sed ego Nugno libenter adhæreo, nam sacrificium Missæ ordinatur ad remittenda peccata, sed non potest remittere mortalia ex opere operato. Ergo saltem venialia; deinde satis probabile est sacramentalia remittere venialia. Ergo à fortiori sacrificium Missæ, quia excellentius est.

RESOL. CLIV.

An ita stricte requiratur lumen accensum in Missæ Sacrificio, vel sine eo nunquam sacrificare liceat?

Imò additur quod si lumen extinguatur ante consecrationem, nec haberi possit, relinquenda sit Missa etiam si necesse esset consecrare ad dandum Viaticum moribundo.

Et an sit peccatum mortale lampadem accensam ante Sacramentum non conseruare?

Et an sit solum per dimidiam horam, aut aliquid amplius sine lumine existeret Eucharistia, peccatum graue committitur?

Et quid si per integrum diem hoc Sacramentum in Ecclesie Sacrario sine lumine esset?

Et an sit præceptum, vt ante Eucharistiam in Templis semper lumen ardeat?

Et docetur, quod extat præceptum de lumine, quando defertur Sacramentum foras.

Ex causa tamen illud etiam omitti potest, vt cum ad agrorum longè distantem defertur, nec commodè cum lumine fieri potest? Ex part. 9. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 33; aliàs 34.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam tenet Pater Quintana duenas in Theolog. moral. tom. 1. tract. 4. singul. 1. n. 2. ubi dicendum existimat, quòd si obnotabilem, seu ob grauius culpabilem Parochi, vel eius, cuius cura hæc commissa est, negligentiam, per integrum diem, ipso sciente, & consentiente, lampas accensa non sit coram Tabernaculo; peccatum mortale ab eo committeretur: & hoc videtur dicendum, etiam remoto scandalo: quia, si hoc intercedat, non est dubium. Probat ex sententia Doctorum asserentium, ita stricte requiri lumen accensum in Missæ Sacrificio, vt sine eo nunquam sacrificare liceat, vt

loquitur Lugo de Eucharistia, disp. 30. sect. 2. n. 77. & addit ex Fagundez sententia cap. 22. in 2. Præcep. n. 19. Imò addunt aliqui, si lumen extinguatur ante consecrationem, nec haberi possit, relinquendam esse Missam, etiam si necesse esset consecrare ad dandum Viaticum moribundo. Sed cum hoc præcipue sit, ne Eucharistie Sacramentum sine lumine existat; licet simul etiam sit propter Sacrificij celebrationem; dicendum saltem erit, quòd per integrum diem hoc Sacramentum in Ecclesie Sacrario sine lumine esse, sine graui culpa non licebit: quia defectus consuetudinem tum celebrandi cum lumine, tum illud apponendi coram Tabernaculo: & eadem reuerentia digna est Eucharistia in Altaris Sacrificio oblata, ac in Sacrario custodita: & licet hic non ita manifestè Hostia consecrata pateat, & consecratio ibi, & non hic exerceatur: at consecrationis terminus, seu effectus, à quo consecratio dignitatem suam sumit, in oblata Hostia inuenitur: & excessus manifestationis, ita breui tempore durans, vberius compensatur perseuerantia per spatium vnus diei. Vnde, si solum per dimidiam, aut integram horam, aut aliquid amplius, sine lumine existeret Eucharistia, peccatum graue non committeretur.

2. Sed, his non obstantibus, de tali consuetudine vniuersali dubitat Iacobus Marchantius in resol. Past. tr. 4. c. 5. q. 4. ubi sic ait: Querere verò hic potest quis, an sit etiam præceptum, vt ante Eucharistiam in templis semper lumen ardeat? Respondent aliqui, licet expressum in iure non reperitur, consuetudine tamen vniuersalem Ecclesie habere vim præcepti. Ita Victorellus, Emanuel Sa, & quidam alij. Sed hanc consuetudinem non esse ita vniuersalem; patet ex multis Ecclesiis parochialibus, maxime ruralibus: ubi propter paupertatem hæcenus non fuit solitum lumen continuum accendi. Et licet Episcopi eam consuetudinem introducere conentur variis Decretis, tamen videmus vix obseruari à subditis ob paupertatem. Disceptant enim illi de expensis, quorum sit eas sustinere, an Ecclesie, an decimas percipientium, an communis populi; sicque Decretorum executio vel differtur, vel non fit. Extat porò præceptum de lumine, quando defertur Sacramentum foras, cap. Sane de celebrat. Missar. Ex causa tamen illud etiam omitti potest, vt cum ad agrum longè distantem defertur, nec commodè cum lumine fieri potest. Ita Marchantius. Verum ego opinioni P. Quintana duenas adhæreo.

RESOL. CLV.

An Sacerdos in necessitate celebrans cum vno lumine olei vel adipis peccet mortaliter?

Et cursum notatur, quod celebrare vnica candela cerea ex causa necessitatis est tantum peccatum veniale.

Et aduertitur Sacerdotem neque peccare mortaliter, si celebret Missam in Altari, in quo imago Crucis non existit? Ex part. 2. tract. 14. Ref. 45.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Riccius p. 3. decis. 213. Sup. hoc in num. 1. Fagundez tract. 1. lib. 3. cap. 23. n. 17. Reginaldus tom. 2. lib. 29. cap. 9. n. 196. Suarez in 3. p. tom. 3. disp. 81. sect. 6. Fernandez in exam. Theol. p. 3. c. 5. §. 13. n. 12. Villalobos in sum. p. 1. tr. 8. diff. 26. num. 4. Vasquez in 3. p. tom. 3. disp. 233. cap. 3. num. 26. Molfesius tom. 1. tract. 3. cap. 12. n. 57. & alij.

2. Sed negatiuam sententiam probabilem putat Zanard. in direct. Theol. part. 1. de sacrif. Missæ c. 14. in fin. Pitig. in 4. tom. 1. disp. 13. q. 2. art. 3. Nugnus in 3. p. q. 83. art. 3. dub. 5. fol. mibi 509. col. 1. Grass. p. 2. lib. 2. c. 43.

Seq. verf. cñ eodem Fagundez hic citato tantū, in tom. 3. tr. 1. Refol. 1. §. Et tandē.

Sup. hoc præcepto infra in tr. 2. Ref. 33. cursum in fine §. Verum. & magis latè in alio §. eius annot.